

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2019

1er octobre 2019

PROPOSITION DE LOI

**visant à organiser l'information
en cas d'appel public
à la solidarité sociale**

(déposée par M. David Clarinval et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2019

1 oktober 2019

WETSVOORSTEL

**tot regeling van de voorlichting
bij een openbare oproep
tot sociale solidariteit**

(ingediend door de heer David Clarinval c.s.)

RÉSUMÉ

Afin d'éviter les escroqueries et autres abus, à l'occasion des appels publics à la solidarité, un mécanisme d'information est instauré dans ce cas, au niveau communal.

SAMENVATTING

Om oplichting en andere misbruiken bij openbare oproepen tot sociale solidariteit te voorkomen, wordt in dat geval op gemeentelijk vlak een voorlichtings-systeem ingesteld.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beige gekleurd papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition DOC 54 0409/001.

Les mouvements de solidarité en faveur des plus démunis, les actions humanitaires en cas de catastrophes naturelles, les interventions de la population pour aider un malade sans ressources à bénéficier des actes ou des soins médicaux les meilleurs possibles, tout cela participe du sentiment profond de fraternité ancré dans chaque être humain.

Si notre système de sécurité sociale a, depuis longtemps, pris en charge les problèmes des plus déshérités, tant dans le domaine social que dans celui de la santé, il ne peut toujours répondre totalement et parfaitement à toutes les demandes. Dans certaines circonstances où l'intervention des pouvoirs publics ne suffit pas, le "bon cœur" des gens peut être appelé à suppléer aux carences.

Dans une époque où il est de bon ton de discourir sur l'égoïsme, le repli sur soi, il est réconfortant de constater que des personnes de tous âges et de toutes conditions font l'effort de poser volontairement un acte de pure générosité en affectant une partie de leurs moyens financiers à lutter contre le malheur qui frappe individuellement ou collectivement d'autres êtres humains.

Malheureusement, aucun secteur de l'activité humaine, fut-il moralement élevé, n'est exempt de risques de manipulation. C'est d'autant plus aisé en matière de solidarité sociale que les gens qui participent à ces actions ne calculent pas, agissent comme on dit "le cœur sur la main" et se préoccupent peu de vérifier le bien fondé des situations pour lesquelles on fait appel à leur participation financière.

Il y a eu, déjà, des abus dans des appels à la solidarité sociale. Des objectifs étaient présentés à la population mais l'argent a été dépensé à autre chose. Bref, on trompait les gens.

Ceci peut entraîner deux conséquences: la première est la frustration, la détresse, la colère de la part des personnes qui se sont fait abuser; la seconde est la décision de "ne plus se laisser prendre", c'est-à-dire d'abandonner toute participation à d'autres actions humanitaires, mêmes sérieuses et organisées...

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt, met een aantal aanpassingen, de tekst over van voorstel DOC 54 0409/001.

De solidariteitsbewegingen ten gunste van de minst-vermogenden, de humanitaire acties bij natuurrampen, de interventies van de bevolking om een onbemiddelde zieke het best mogelijke geneeskundige optreden of een dito verzorging te bieden – dat alles is ingegeven door het in elke mens diepwortelende gevoel van broederlijkheid.

Hoewel ons socialezekerheidsstelsel sinds lang de moeilijkheden van de meest berooiden heeft opgevangen wat sociale aangelegenheden én gezondheidszorg betreft, kan het nog steeds niet volkomen en feilloos tegemoet komen aan alle verzoeken. In sommige omstandigheden waarin het overheidsoptreden niet volstaat, kan een beroep worden gedaan op de "goede inborst" van de mensen om die tekorten aan te vullen.

In een tijd waarin het bon ton is uit te weiden over egoïsme en het terugplooiën op zichzelf, is het bemoeidigend te constateren dat mensen van alle leeftijden, van welke hoedanigheid ook, de inspanning leveren vrijwillig en echt vrijgevig te zijn, door een deel van hun geldmiddelen te besteden aan de bestrijding van de rampspoed waardoor andere mensen individueel of collectief worden getroffen.

Jammer genoeg is geen enkel segment van de menselijke activiteit, zelfs niet de moreel hoogstaande, gevrijwaard van het risico op manipulatie. Zulks gaat des te gemakkelijker in verband met sociale solidariteit: wie aan dergelijke acties deelneemt, handelt niet uit berekening maar "uit het hart", en legt er zich niet op toe de gegrondheid na te gaan van de situaties waarvoor een beroep wordt gedaan op zijn financiële bijdrage.

Bij oproepen tot sociale solidariteit werden reeds misbruiken gepleegd. De bevolking kreeg doelstellingen voorgespiegeld, maar het geld ging naar iets anders. Kortom, de mensen werden om de tuin geleid.

Dat kan twee gevolgen hebben: ten eerste frustratie, wanhoop en woede bij wie het slachtoffer werd van misbruik; ten tweede het vaste voornemen zich niet meer in de maling te laten nemen, met name af te zien van elke deelname aan andere humanitaire acties, zelfs als ze ernstig en goed georganiseerd zijn...

Il nous paraît que, si la liberté de répondre ou non à un appel à la générosité doit être totale, il serait opportun que cet appel se fasse dans la plus grande transparence, pour éviter les risques exposés plus haut. C'est l'objet de la présente proposition de loi.

Celle-ci organise un système d'information portant sur les auteurs de l'appel public à la solidarité sociale, l'objectif pour lequel des fonds sont demandés, ainsi que la justification de l'utilisation des sommes ainsi collectées. Dès lors, les personnes touchées par l'appel et souhaitant y répondre, libres évidemment d'intervenir comme elles l'entendent, peuvent, si elles le souhaitent, se renseigner sur l'ensemble de l'opération.

On évitera ainsi les suspicions, les conflits qui peuvent intervenir dans le courant d'une action de solidarité et qui ne font que des perdants: les personnes pour lesquelles l'appel a été émis, les médias qui l'ont répercuté et enfin les donateurs.

Il est donc essentiel de fournir une information que chacun, évidemment, est libre de consulter ou non.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 2

La définition de l'appel à la solidarité sociale englobe les personnes physiques et les organismes possédant ou non la personnalité juridique. L'appel au public doit être fait par un moyen de publicité général. N'est donc pas concerné par la proposition un éventuel envoi de courrier adressé.

L'objectif est centré sur la santé (maladie ou handicap), à l'exclusion de toutes autres situations.

Le champ d'application est ainsi clairement défini. C'est d'ailleurs dans ce secteur que l'on peut connaître le plus d'abus.

Enfin, les aménagements mobiliers ou immobiliers doivent être compris dans un sens large. Ainsi, la collecte pour l'achat d'un véhicule adapté au transport des handicapés rentre dans cette notion.

Ook al moet de vrijheid om al dan niet aan een oproep tot vrijgevigheid gehoor te geven volstrekt zijn, toch ware het ons inziens wenselijk dat die oproep zo transparant mogelijk zou gebeuren om de hierboven aangegeven risico's te voorkomen. Dat is het doel van dit wetsvoorstel.

Met dat wetsvoorstel wordt een voorlichtingssysteem ingesteld over de initiatiefnemers van de openbare oproep tot sociale solidariteit, het oogmerk waarvoor fondsen worden geworven en de rechtvaardiging voor de aanwending van de aldus vergaarde bedragen. Derhalve kunnen de mensen die zich door de oproep aangesproken voelen en die er gehoor aan willen geven (vanzelfsprekend staat het hen vrij hulp te bieden zoals zij dat willen), indien gewenst inlichtingen inwinnen over de hele operatie.

Dat voorkomt de achterdocht en de conflicten die in de loop van een solidariteitsactie kunnen opduiken. Zoiets levert alleen maar verliezers op: de personen voor wie de oproep werd gelanceerd, de media die er ruchtbaarheid aan hebben gegeven en ten slotte de donateurs.

Het is dan ook van essentieel belang informatie te verstrekken die iedereen, uiteraard vrijelijk, al dan niet kan raadplegen.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELN

Artikel 2

De definitie van het begrip "oproep tot sociale solidariteit" omvat de natuurlijke personen en de instanties welke al dan niet rechtspersoonlijkheid bezitten. De oproep tot het publiek moet via een algemeen publiciteitskanaal geschieden. Het wetsvoorstel heeft dus geen betrekking op de eventuele verzending van een geadresseerde brief.

Het oogmerk is toegespitst op de gezondheid (ziekte of handicap), met uitsluiting van alle andere situaties.

De werkingssfeer wordt aldus duidelijk omschreven. In die sector doen zich trouwens de meeste misbruiken voor.

Ten slotte moeten de aanpassingen aan roerende of onroerende goederen in ruime zin worden geïnterpreteerd. Zo ressorteert een geldinzameling voor de aankoop van een aangepast voertuig voor het vervoer van personen met een handicap onder dat begrip.

Article 3

Cet article énumère les éléments que doit contenir le dossier.

L'indication du niveau possible des interventions financières des organismes publics ou privés compétents est importante. Dans plusieurs cas, des appels ont été lancés, alors même que le système de remboursement permettait une très large couverture financière de l'acte médical.

Est-ce utile de demander des sommes considérables si le montant à financer est faible?

Article 4

Cet article introduit la transparence dans l'utilisation des sommes. Les rentrées doivent être indiquées (éventuellement anonymement si le donateur le souhaite) et les sorties doivent être justifiées.

Article 5

Le but de cette proposition de loi étant d'organiser l'information, il est logique que toute personne puisse en prendre connaissance.

Le texte ne prévoit aucune sanction spécifique, néanmoins, la sanction peut être morale ou juridique. Cependant, il va de soi que les dispositions pénales réprimant les abus commis en cette matière restent pleinement applicables; par exemple, si un appel de fonds en faveur d'une personne prétendument malade se révélait par la suite être une escroquerie.

Si l'appel se fait sans l'information imposée, il est probable que de nombreux donateurs se désintéresseront de l'appel, l'estimant peu crédible, si pas suspect.

Au-delà, si les montants récoltés n'ont pas été investis conformément à l'objectif, il peut y avoir lieu à une demande de remboursement devant les tribunaux civils, ou à plainte au pénal s'il y a des indices d'escroquerie.

David CLARINVAL (MR)
Philippe GOFFIN (MR)
Caroline TAQUIN (MR)
Michel DE MAEGD (MR)
Emmanuel BURTON (MR)

Artikel 3

Dit artikel geeft een opsomming van wat het dossier moet bevatten.

Een belangrijk punt is dat vermeld staat in welke mate de bevoegde openbare of privéinstanties financieel bijstand mogen verlenen. In verscheidene gevallen werden oproepen gelanceerd ook al kon de geneeskundige handeling via het terugbetalingsstelsel grotendeels worden gedekt.

Is het nuttig veel geld te vragen indien maar een bescheiden bedrag dient te worden gefinancierd?

Artikel 4

Dit artikel zorgt voor transparantie inzake de aanwending van de bedragen. De opbrengsten moeten worden aangegeven (eventueel anoniem zo de donateur dat wenst), en de uitgaven moeten worden verantwoord.

Artikel 5

Aangezien dit wetsvoorstel ertoe strekt een regeling in te voeren wat de informatie betreft, is het logisch dat iedereen er kennis van kan nemen.

De tekst voorziet in geen enkele specifieke straf; ze kan echter moreel dan wel justitieel zijn. Toch spreekt het voor zich dat de strafbepalingen ter beteugeling van de terzake gepleegde misbruiken onverkort van toepassing blijven, bijvoorbeeld indien fondsenwerving voor een vermeende zieke achteraf oplichting blijkt.

Zo de oproep geschiedt zonder de opgelegde voorlichting zullen heel wat donateurs zich waarschijnlijk afkeren van de oproep omdat ze hem weinig geloofwaardig of zelfs verdacht achten.

Indien de vergaarde bedragen niet in overeenstemming met de doelstelling werden geïnvesteerd, kan bij de burgerlijke rechtbanken een vordering tot terugbetaling aanhangig worden gemaakt; indien er aanwijzingen van oplichting zijn, kan bij het strafrecht een klacht worden ingediend.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Par "appel à la solidarité sociale" on entend, au sens de la présente loi, l'action de toute personne physique ou morale ou de toute association, quelle que soit sa forme juridique et sa dénomination qui, par un moyen quelconque de publicité, demande une intervention financière du public en faveur d'une ou de plusieurs personnes dans les frais relatifs au traitement de son handicap ou de sa maladie ou aux aménagements mobiliers ou immobiliers inhérents à ceux-ci.

Art. 3

Toute personne physique, morale ou toute association faisant appel public à la solidarité sociale dépose préalablement auprès de la commune de son domicile, du lieu de son siège social ou de ses réunions habituelles un dossier indiquant:

1. l'identité de la ou les personne(s) physiques(s) ou morale(s) émettant cet appel; s'il s'agit d'une association ou d'une personne morale, les statuts sont joints;
2. le niveau possible des interventions financières des organismes publics ou privés compétents;
3. l'objectif poursuivi par l'appel à la solidarité sociale;
4. une prévision des montants financiers nécessaires pour atteindre l'objectif annoncé;
5. une attestation médicale confirmant le handicap ou la maladie de la personne pour laquelle l'appel à la solidarité a été lancé;
6. les références d'un compte ouvert dans le but spécifique de recueillir les montants financiers reçus à la suite de l'appel à la solidarité sociale.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Onder het begrip "oproep tot sociale solidariteit" wordt in de zin van deze wet het optreden verstaan van elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, dan wel elke vereniging ongeacht de rechtsvorm en benaming ervan, die met welk middel ook ruchtbaarheid geeft aan een tot het publiek gericht verzoek om een of meer personen financieel ter hulp te komen, ter delging van de kosten voor de behandeling van de handicap of ziekte van de betrokkene(n), dan wel van de daaraan inherente aanpassingen aan diens of dier roerende of onroerende goederen.

Art. 3

Elke natuurlijke persoon, elke rechtspersoon of elke vereniging die een openbare oproep tot sociale solidariteit doet, dient vooraf bij de gemeente van zijn of haar woonplaats, dan wel de gemeente waar de maatschappelijke zetel gevestigd is of waar de vergaderingen gewoonlijk plaatsvinden, een dossier in dat melding maakt van:

1. de identiteit van de natuurlijke perso(o)n(en) of de rechtsperso(o)n(en) die die oproep doen; zo het een vereniging of een rechtspersoon betreft, worden de statuten bijgevoegd;
2. de mate waarin de bevoegde openbare of privé instanties financieel hulp kunnen bieden;
3. het oogmerk dat met de oproep tot sociale solidariteit wordt nagestreefd;
4. een raming van de benodigde geldbedragen om het aangekondigde oogmerk te bereiken;
5. een geneeskundig getuigschrift waarin de handicap of de ziekte wordt bevestigd van de persoon voor wie een oproep tot sociale solidariteit wordt gelanceerd;
6. de referenties betreffende een rekening die werd geopend met het specifieke doel de geldbedragen te vergaren die ingevolge de oproep tot sociale solidariteit worden ontvangen.

Art. 4

Le ou les initiateurs de l'appel tiennent le relevé des versements effectués, en respectant le cas échéant l'anonymat réclamé par tel ou tel donateur.

Le ou les initiateur(s) tiennent le relevé justificatif des opérations effectuées grâce à ces versements.

Art. 5

Le public peut prendre connaissance sur place du dossier visé à l'article 3 et des documents visés à l'article 4, jusqu'à clôture du compte par une mise à zéro de son solde.

5 septembre 2019

David CLARINVAL (MR)
Philippe GOFFIN (MR)
Caroline TAQUIN (MR)
Michel DE MAEGD (MR)
Emmanuel BURTON (MR)

Art. 4

De initiatiefnemer(s) voor de oproep houdt (houden) een staat bij van de verrichte stortingen, in voorkomend geval met inachtneming van de door deze of gene donateur geëiste anonimiteit.

De initiatiefnemer(s) houdt (houden) een verantwoordingsstaat bij van de dankzij die stortingen gedane verrichtingen.

Art. 5

Het publiek kan ter plaatse kennis nemen van het in artikel 3 bedoelde dossier en van de in artikel 4 bedoelde documenten, zulks totdat de rekening wordt afgesloten door het saldo ervan tot nul terug te brengen.

5 september 2019